

DHAL/447/10.03.00.13/2025

§ 39

Ympäristö- ja maa-aineslupahakemus/Stenger & Ibsen Construction Finland Oy

Rakennus - ja ympäristölautakunta 18.12.2025 § 39

Valmistelija

Antti Tuominiemi, tekninen johtaja, 040 680 2220

ASIA

Päätös ympäristönsuojelulain 39 §:n mukaisesta hakemuksesta kiviaineksen louhintaan ja murskaukseen sekä maa-aineslain 4a §:n mukaisesta hakemuksesta maa-ainesten ottamiseen.

LUVAN HAKIJA

Stenger & Ibsen Construction Finland Oy
Kirkkokatu 19 A 7
90100 Oulu

MAANOMISTAJAT

74-402-52-0
Kämäläinen Anna
Kämäläinen Saku

VIREILLETULO

Lupahakemus on tullut vireille 3.10.2025. Lupahakemuksen liitteenä on ottamissuunnitelma sekä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.

LAITOS/TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Kyseessä on kalliokiviaineksen otto räjäyttämällä ja murskaamalla sekä muu tähän liittyvä toiminta tilalla Lisä-Saarela 74-402-52-0. Alueen koordinaatit ovat N7032689, E366353 (ETRS TM35FIN).

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAINEN

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n liitteen 1 mukaan ympäristölupa tarvitaan kivenlouhinnalle, jossa kiviainesta räjäytetään ja murskataan vähintään 50 päivää. Maa-aineslain (555/1981) 4 §:n mukaan maa-ainesten ottamiseen on oltava lupa. MAL 4a § ja YSL 47a §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014) 2 § kohta 6 a ja b mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsiteltäviin lupa-asioihin kuuluu kivenlouhintaa, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää. Yhteismenettelylupa-asian ratkaisee YSL 34-37 §:ssä säädetty toimivaltainen lupaviranomainen, eli tässä tapauksessa kunnan

ympäristönsuojeluviranomainen.

HAKEMUKSESSA ESITETYT ASIAT JA OTTAMISSUUNNITELMA

Yleistä

Soilcon on laatinut alueelle kalliokiven ottamissuunnitelman. Suunniteltu ottamisalue sijaitsee Halsualla Kanniston tuulivoimapuiston alueella n.10 km etäisyydellä Halsuan keskustasta kaakkoon. Suunniteltu alue on nykyisin tavanomaisessa metsätalouskäytössä. Lähin suunniteltu voimala sijaitsee n. 310 m etelään. Lähimpään asutukseen on suunnitellulta ottoalueelta matkaa n. 2 km. Alueen maaperä on suunnittelualueella pääasiallisesti kalliota. Kallioalueiden reunassa maaperä on sora- ja silttimoreenia ja muuttuen alavimmille alueille mentäessä pintakerroksiltaan eloperäiseksi. Pintaosiltaan lähialue luokitellaan kuivaksi kangasmetsäksi.

Pohjavedet

Alue ei sijaitse luokitetulla pohjavesialueella eikä sen lähellä ole vedenottoja, talousvesikaivoja tai lähteitä. Lähin luokiteltu pohjavesialue on Ylikylä 1007403 ottamisalueelta noin 1,1 km lounaaseen. Pohjaveden keskimääräiseksi korkeusasemaksi arvioidaan +150,00 (N2000) ja maa-ainesten otto tapahtuu pohjavesipinnan yläpuolella.

Kaavoitus

Alue on Halsuan kunnan Kanniston tuulivoimapuiston yleiskaavassa osoitettu merkinnällä M-1 (Maa- ja metsätalousvaltainen alue). Lisäksi ottoalueen kohdalla on yleiskaavassa merkintä ohjeellisesta parannettavasta tielinjauksesta ja ohjeellisesta uudesta maakaapelista.

Toiminnan kuvaus

Ottamisalueen pinta-ala on noin 2 ha. Alueelta on suunniteltu otettavaksi kalliokiviainesta noin 305 000 k-m³. Lisäksi kallion päällä on moreenikerros, jonka määräksi on arvioitu noin 40 000 k-m³. Suunniteltu yhdistetty kokonaisottomäärä on luokkaa 345 000 k-m³. Maa- ja kiviaines käytettäisiin pääasiassa tuulivoimala-alueen tiestön ja voimalakenttäalueiden rakentamiseen ja kunnossapitoon. Kaivussyvyys ottamisalueella on luokkaa 15...19 m.

Ottamisaika on 10 vuotta ja vuosittainen ottomäärä on enintään 180 000 k-m³. Suunniteltu ottotaso on +145 m (N2000). Louhinta aloitetaan suunnitellun ottoalueen länsipäädystä ja edetään kohti itää.

Kallioleikkaukset merkitään maastoon leikkaustason laelle asetettavin lohkarein tai aidalla. Moreeniin ulottuvissa leikkauksissa alue merkitään ja muotoillaan siten, ettei luiskiin liity putoamis- tai suistumisvaaraa.

Ottamisen päätyttyä pystysuorien louhintaseinämien yläreunat varustetaan aidoilla tai lohkareilla, joilla viestitään vaarallisesta reunuksesta. Muiden maa-ainesten kohdalla reunat luiskataan ja muotoillaan maisema- ja turvallisuus näkökohdat huomioiden tasoon 1:3. Maisemointiin käytetään alueelta peräisin olevia maa-aineksia.

Liikenne ja liikennejärjestelyt

Suunniteltu maa-ainesten ottoalue sijaitsee Halsualla, Kanniston tuulivoimapuiston alueella, kiinteistöllä 74-402-52-0. Maa-aineksen ottoalue on yhteydessä tieverkkoon Silkkitien, Loukku-koskentien, Karvosentien, Perhontien ja Matinnevantien kautta Jyväskyläntielle Vt 13.

Alueelle kulkevan tien käytöstä ei saa aiheutua haittaa muille tienkäyttäjille, eikä lähikiinteistöjen omistajille. Tien pölyäminen ehkäistään kastelemalla sitä tarpeen vaatiessa. Liikennemäärän arvioidaan olevan enimmillään noin 20-50 käyntiä/vrk. Maa-aineksen ottoalueen sijoittamisella tuulivoimahankkeen kaava-alueen sisälle voidaan minimoida liikennöintimääriä verrattuna siihen, jos kaikki kiviaines tuotaisiin hankealueen ulkopuolelta.

Laitoksen toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailu

Ottamistoiminnasta pidetään työmaakirjaa, johon kirjataan ylös otettu kalliokiviaineksen määrä ja vuosittainen ottomäärä ilmoitetaan NOTTO-tietokantaan. Mahdolliset alueella tapahtuvat poikkeamat toiminnassa kirjataan ylös.

Ympäristövaikutukset ja niiden rajoittaminen

Maisema ja luonnonolot

Toiminnan ympäristövaikutukset on pyritty minimoimaan, kuten esimerkiksi hulevesien ohjaaminen laskeutusaltaan kautta purkuojaan. Ei suurta vaikutusta ympäristöön, koska alueelle tuleva tuulivoimapuisto muuttaa joka tapauksessa alueen ympäristöolosuhteita.

Melu, pöly ja värinä

Etäisyydet lähimpiin häiriintyviin kohteisiin huomioiden hankkeella ei arvioida olevan haitallisia melu- tai pölyvaikutuksia. Kulkutiellä ja ottamisalueella voidaan tarvittaessa toteuttaa pölyntorjuntaa kastelemalla. Kalusto sekä varastokasat voidaan sijoittaa tarvittaessa siten, että ne toimivat meluvalleina.

Toiminto	Viikoittainen toiminta-aika
Räjäyttäminen	Ma-Pe 9:00-16:00
Poraaminen	Ma-Su 6:00-23:00
Rikotus	Ma-Su 6:00-23:00
Murskaaminen	Ma-Su 6:00-23:00
Kuormaaminen ja kuljetus	Ma-Su 5:00-23:00

Polttoaineiden ja kemikaalien varastointi

Mikäli poltto- tai voiteluaineita varastoidaan alueella, tulee huolehtia niiden asianmukaisesta suojauksesta ja varotoimenpiteistä vahingon varalta. Toiminnassa on noudatettava valtioneuvoston asetuksen 800/2010 vaatimuksia. Polttoaineiden ja muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen on estettävä. Tukitoimintoalueiden maarakenteet on tiivistettävä siten, että polttoaineiden ja muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen on estetty. Poltto- ja voiteluaineiden sekä kemikaalien varastointi- ja käsittelyalueiden on oltava nesteitä läpäisemättömiä ja reunoiltaan korotettuja. Polttoainesäiliöiden on oltava kaksoisvaippasäiliöitä tai kiinteästi valuma-altaallisia säiliöitä ja niiden on kestävä mekaanista ja kemiallista rasitusta. Säiliöt on varustettava ylitäytönestimillä ja tankkauslaitteistot lukittavilla sulkuventtiileillä. Kuormauskalustoa tankattaessa ja huollettaessa on huolehdittava siitä, että polttoaineita tai muita pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita ei pääse maaperään tai pohjaveteen.

Syntyvät jätteet ja niiden käsittely

Toiminnasta ei synny pysyviä kaivannaisjätteitä. Toiminnasta arvioidaan syntyvän 1000 kg vuodessa pakkausjätettä, joka toimitetaan hyötyjäteasemalle.

Vesistö

Hankkeella ei arvioida olevan suoria vaikutuksia pintavesiin. Alueen hulevedet johdetaan laskeutusaltaan kautta purkuojaan.

Poikkeukselliset tilanteet ja niihin varautuminen

Alueella tapahtuvan ottamistoiminnan ympäristöriskit liittyvät lähinnä toiminnassa käytettävien koneiden vaurioitumiseen ja näissä yhteyksissä tapahtuviin kemikaali- ja öljyvuotoihin. Vuotojen varalta alueella säilytetään riittävästi imeytysmateriaalia. Hälytys- ja ilmoitusvelvollisuudesta ohjeistetaan alueella työskenteleviä henkilöitä. Työkoneissa on riittävä alkusammutuskalusto.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on kuulutettu 21.10.-27.11.2025. Hakemusasiakirjat ovat olleet nähtävillä Halsuan kunnan nettisivuilla sekä kunnan virallisella ilmoitustaululla. Tiedote lupahakemuksen vireille tulosta on lähetetty kirjeitse tiedoksi naapurikiinteistöjen omistajille.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta jätettiin kuulemisaikana yksi muistutus.

7.11.2025 Antti Lindqvist Ox2

"Suunniteltu kiviainesalue sijaitsee alueella, johon OX2 rakentaa Kanniston tuulipuistoa. Tässä muistutuksemme ottosuunnitelmaan liittyen.

Suunnitelmissa louhoksen reuna on esitetty pystysuorana, eikä sieltä ole mahdollista päästä pois, jos ihminen tai eläin tippuu veteen. Turvallisempi vaihtoehto olisi luiskata yläreunukset kaltevuuteen 1:3 siten että luiskaus ulottuu riittävästi lopullisen vedenpinnan alapuolelle (esim. 2-3 m vedenpinnan alle), mikä mahdollistaisi poistumisen vedestä.

Jos luiskaus ei kuitenkaan ole mitenkään mahdollista ja suojaus on pakko toteuttaa aidalla, niin aidan tulisi olla korkeampi (vähintään 2 m) sekä ulottua myös maan alle (vähintään 0,5 m), jotta sen alitse ei voi kaivautua.

Myös aidan kunnossapitotoimet ja -vastuut rakentamisvaiheen jälkeen on tarpeen määrittää suunnitelmassa (esim. silmämääräinen tarkastus kuukausittain ja perusteellisempi tarkastus vuosittain, jossa tarkistetaan kiinnitysten kireydet yms). Tarkastuksista on hyvä laatia pöytäkirjat ja huomioida että tarkastuksista ja aidan ylläpidosta vastaa maanomistaja."

Lausunnot

Hakemuksesta pyydettiin lausunto Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselta. ELY-keskus totesi lausunnossaan seuraavaa:

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto

Kyseessä oleva ottamisalue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella tai luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaalla alueella. Hakemuksessa tai ottamissuunnitelmassa ei ole ilmoitettu pohjaveden pinnan ylintä korkeustasoa. Valtioneuvoston asetuksen mukaan pohjaveden pinnan ylin korkeustaso on esitettävä hakemuksessa tai ottamissuunnitelmassa (MAA 1 §). ELY-keskus ei edellytä pohjaveden pinnan selvittämiseksi pohjavesiputken asentamista alueelle, koska ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kalliopohjaveden esiintyminen alueella on epätodennäköistä eikä alueen lähellä ole vedenottamoja tai kaivoja, joihin toiminnalla saattaisi olla vaikutusta. Dnro EPOELY/11521/2025

Ottamisalueen pinta-alaksi on hakemuksessa noin 2,0 ha. Piirustusten mukaan tukitoiminta-alue ja laskeutusallas on piirustuksissa ottoalueeksi nimetyn alueen ulkopuolella. ELY-keskuksen arvion mukaan ottamisalueen pinta-ala on noin 2,4 ha, josta ottoalueen pinta-ala on noin 2,0 ha. Ottamisalueen rajauksen

tulee käsittää kaikki alueella tapahtuva toiminta.

Kemikaali- ja öljyvahinkojen torjunta

Toiminnassa on noudatettava valtioneuvoston asetuksen 800/2010 vaatimuksia. Polttoaineiden ja muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen on estettävä. Tukitoiminta-alueiden maarakenteet on tiivistettävä siten, että polttoaineiden ja muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen on estetty. Poltto- ja voiteluaineiden sekä kemikaalien varastointi- ja käsittelyalueiden on oltava nesteitä läpäisemättömiä ja reunoiltaan korotettuja.

Polttoainesäiliöiden on oltava kaksoisvaippasäiliöitä tai kiinteästi valuma-altaallisia säiliöitä ja niiden on kestävä mekaanista ja kemiallista rasitusta. Säiliöt on varustettava ylitäytönestimillä ja tankkauslaitteistot lukittavilla sulkuventtiileillä.

Kuormauskalustoa tankattaessa ja huollettaessa on huolehdittava siitä, että polttoaineita tai muita pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita ei pääse maaperään tai pohjaveteen.

Edellä mainitut seikat huomioon ottaen kalliokiviaineksen ottaminen voidaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan toteuttaa niin, että siitä ei aiheudu maa-aineslain 3 §:n mukaisia haittoja.

Maa-aineslupaharkinnassa on otettava soveltuvien osin huomioon oheisessa liitteessä esitetyt asiat. Ympäristölupaharkinnassa tulee ottaa huomioon Suomen ympäristökeskuksen laatima opas Ympäristöasioiden hallinta kiviainestuotannossa (Suomen ympäristö 25/2010).

Liite

Lupaharkinnassa huomioitavat asiat
Kalliokiviaineksen ottaminen

Pohjaveden pinta ja laatu

Kalliokiviaineksen ottaminen ja murskaaminen ei saa aiheuttaa pohjaveden pinnan tason pysyvää muuttumista tai pohjaveden laadun vaarantumista. Haetun toiminnan pohjavesi- ja ympäristövaikutukset tulee kuvailla riittävän tarkkoilla tutkimuksilla ja selvityksillä. Pintavesiä ei saa johtaa pohjavesilammikkoon.

Pohjaveden pinnan taso tulisi selvittää ennen ottamistoiminnan aloittamista.

Ottamistoiminta ja jälkihoitotoimenpiteet

Ottamisalue on merkittävä maastoon ennen ottamisen aloittamista. Vesien johtaminen ei saa aiheuttaa vettymis- tai muuta haittaa laskuojien varressa oleville tiloille. Lupaviranomaiselle tulee tarvittaessa esittää selvitys vesien

johtamisesta.

Toiminta tulee suunnitella ja toteuttaa niin että häiritsevät melu- ja pöly- tai tärinähaitat ovat mahdollisimman pienet. Toiminnassa tulee huomioida alla mainitun asetuksen vaatimukset ja tarvittaessa laaditaan meluselvitys ja selvitys pölyhaitasta. Räjähdyksistä ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa naapurikiinteistöille. Myös turvallisuusnäkökohdat tulee ottaa huomioon, mm. työaikaiset jyrkät luiskat.

Polttoaineiden ja öljytuotteiden varastointi- ja käsittelyalueet, sekä työkonien huolto- ja säilytyspaikat tulee suojata niin, että vaarallisten aineiden pääsy pohjaveteen tai maaperään on estetty. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaisille. Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua.

Ottamisalue tulee jälkihoitaa ympäristöministeriön oppaan "Maa-ainesten ottaminen - Opas ainesten kestäväään käyttöön" Ympäristöministeriön julkaisuja 2023:30 mukaisesti. Luvassa tulee yksilöidä jälkihoitotoimenpiteet. Jälkihoitotoimia ovat varastokasojen poistaminen, alueen siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin levitys, kasvillisuuden palauttaminen sekä alueelle soveltumattoman käytön estäminen. Jälkihoito on tarkemmin käsitelty oppaan luvussa 7. Alueen jälkihoito tulee saattaa loppuun luvan voimassaoloaikana.

Muut huomiotavat asiat

Louhoksen turvallisuusnäkökohdat toiminnan loputtua tulee huomioida niin että luiskat muotoillaan riittävän loiviksi, tai pääsy louhokseen estetään sopivilla pysyvillä rakenteilla.

Loivat luiskat tulisi muotoilla kaltevuuteen 1:3 vähintään 3 m:n vesisyvyyteen saakka.

Kivenlouhimo, muu kivenlouhinta ja kivenmurskaamo on sijoitettava siten, että melua tai pölyä aiheuttavan toiminnon etäisyys asumiseen tai loma-asumiseen käytettävään rakennukseen tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan oleskeluun tarkoitettuun piha-alueeseen tai muuhun häiriölle alttiiseen kohteeseen on vähintään 300 metriä (valtioneuvoston asetus 800/210, muutettu 314/217). Naapuritilan rajaan tulisi jättää vähintään 30 m:n suojaetäisyys. Ojan varteen on jätettävä 5-10 m suojavyöhyke niin, että pintavesiä ei valu pohjavesilammikkoon. Etäisyys suoja-alueeseen, maantielle tai vesistöön selvitetään tapauskohtaisesti.

Maa-ainesten ottamisluvan hakijan tulee selvittää ottamisalueella mahdollisesti sijaitsevat muinaisjäännekohteet. Mikäli ottamisalueella tai sen läheisyydessä on muinaismuistolain rauhoittama muinaisjäänne tai muu kulttuuriperintökohte, tulee maa-ainesten ottamista koskevasta lupahakemuksesta pyytää museoviranomaisen lausunto.

Ottamistoiminnan loputtua on pidettävä lopputarkastus. Lupapäätökseen tulisi

merkitä luvan viimeinen voimassaolopäivä.

Lupa-aika

Lupa maa-ainesten ottamiseen myönnetään pääsääntöisesti enintään kymmeneksi vuodeksi. Erityisistä syistä, esim. hankkeen laajuus tai alue kaavoitettu maa-aineksen ottamiseen, lupa voidaan myöntää enintään 20 vuodeksi.

Ilmoitukset

Päätökset asiassa pyydetään lähettämään asiakirjoineen ensisijaisesti sähköisesti tiedoksi Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle (MAL 19 §). **Päätökset pyydetään lähettämään ELY-keskuksen kirjaamoon 31.12.2025 saakka. 1.1.2026 lähtien päätökset pyydetään lähettämään Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon (kirjaamo(at)lvv.fi). Riippumatta siitä, kumpaan osoitteeseen ilmoitus lähetetään, pyydetään mainitsemaan ELY-keskuksen dnro EPOELY/11521/2025.** Asialle annetaan Lupa- ja valvontavirastossa uusi diaarinumero vuoden 2026 alkupuolella. Lupapäätös maa-ainesten ottamisesta tulee viedä myös maa-ainesten ottamisen tietojärjestelmään (NOTTO). Maa-aineslupan haltijan on tehtävä maa-aineslain (555/1981) 23a §:n mukaisesti vuosittain ilmoitus otetusta maa-aineksen määrästä ja laadusta. Ilmoitus tulee tehdä viimeistään tammikuun 31.päivänä."Kyseessä oleva ottamisalue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Maa-aineksen ottaminen voidaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan toteuttaa niin, että siitä ei aiheudu maa-aineslain 3 §:n mukaisia haittoja. Ympäristölupaharkinnassa tulee ottaa huomioon Suomen ympäristökeskuksen laatima opas Ympäristöasioiden hallinta kiviainestuotannossa (Suomen ympäristö 25/2010).

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNNAN RATKAISU

Rakennus- ja ympäristölautakunta on tarkastanut lupahakemukset ja myöntää maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan maa-ainesten ottamiseen ja ympäristönsuojelulain 27 §:ssä tarkoitetun ympäristöluvan kiviaineksen louhintaan ja murskaukseen tilalla 74-402-52-0 hakemuksen ja sen liitteenä olevan ottamissuunnitelman mukaisesti sekä jäljempänä luetelluin lupamääräyksiin.

Lupamääräykset:

1. Maa-ainesten kokonaisottomäärä on enintään 345 000 kiinto-m³ ja ottamisalue kooltaan enintään 2,4 ha, josta varsinainen ottoalueen pinta-ala on enintään 2,0 ha. Ottamisalueen rajat on merkittävä näkyvästi maastoon ennen ottamistoiminnan aloittamista.
2. Naapurikiinteistöihin tulee jättää vähintään 30 metrin suojaetäisyys. Suojaetäisyys voi olla pienempi, mikäli siihen on saatu naapurikiinteistön omistajan kirjallinen suostumus.

3. Ottamisen aikana syntyvät jyrkänteet tulee merkitä maastoon näkyvästi putoamisvaaran välttämiseksi.

4. Alin ottamistaso on +145,00 (N2000). Lopullisiksi jäävät louhosalueen reunat tulee luiskata vähintään kaltevuuteen 1:3, tai pääsy louhokseen estetään sopivilla pysyvillä rakenteilla. Luiskauksessa voidaan käyttää ylijäämälouhetta sekä alueelta kuorittuja pintamaita. Mikäli käytetään muita ulkopuolisia maa-aineksia, näiden määrästä, laadusta ja alkuperästä on tehtävä 30 vrk ennen suunniteltua käyttöä ilmoitus kunnan ympäristölupaviranomaiselle, joka voi tarvittaessa antaa asiaa koskevia lisämääräyksiä. Jos suojaus toteutetaan aidalla, niin aidan tulisi olla korkeudeltaan vähintään 2 m, sekä ulottua myös maan alle (vähintään 0,5 m), jotta sen alitse ei voi kaivautua.

5. Melua aiheuttava räjäytys-, louhinta- ja murskaustyö on rajoitettava hakemuksen mukaisesti:

-Räjäyttäminen: MA-PE klo 9.00-16.00

-Poraaminen: MA-SU 6.00-23.00

-Rikotus MA-SU 6.00-23.00

-Murskaaminen: MA-SU klo 6.00-23.00

-Kiviaineksen lastaus ja kuljetus: MA-SU klo 5:00-23:00

6. Toiminnasta ei saa aiheutua kohtuutonta pölyhaittaa tai muita haitallisia päästöjä ilmaan. Mikäli murskattavia aineksia tai kulkuväyliä on kasteltava pölyämisen estämiseksi, pölynsidontaan tulee käyttää puhdasta vettä.

7. Toimintaa tulee harjoittaa niin, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän. Jätteistä ei saa aiheutua epäsiisteyttä eikä haittaa ympäristölle tai terveydelle. Toimintakiinteistön jätehuolto ja jätteiden lajittelu on järjestettävä alueellisten ajantasaisten jätehuoltomääräysten mukaisesti (www.millespakka.fi). Jätteiden poltto tai pitkäaikainen varastointi alueella on kielletty.

8. Louhokseen tulevat vedet pumpataan ottoalueen vieren rakennettavan laskeutusaltaan kautta purkuojaan louhoksen eteläpuolella. Purkuojan kuntoa tulee seurata, ettei vettymistä tai liettymistä pääse syntymään.

9. Mikäli alueella varastoidaan öljyä ja polttoaineita, varastoinnista kuten ei myöskään työkoneiden huollosta ja käytöstä saa aiheutua maaperän tai pinta- tai pohjavesien pilaantumisvaaraa. Polttoainesäiliöiden tulee olla kaksoisvaippasäiliöitä tai kiinteästi säiliön tilavuutta vastaavilla valuma-altailla ja sadevesisuojoilla varustettuja. Säiliöissä tulee olla ylitäytönestimet ja lukot. Alueella tulee olla käytettävissä imeytysmateriaalia öljy- ja polttoainevuotojen varalta sekä riittävä alkusammutuskalusto konepalojen varalle. Mikäli öljy- tai polttoainevuotoja havaitaan, on ryhdyttävä välittömiin puhdistustoihin sekä ilmoittaa asiasta pelastusviranomaiselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

10. Alue on maisemoitava mahdollisuuksien mukaan ottotoiminnan edetessä. Lopullinen maisemointi tulee suorittaa viipymättä ottamisen päätyttyä ja viimeistään ennen lupa-ajan päättymistä. Alueelta poistetaan kaikki toiminnanaikainen kalusto, tarvikkeet ja jätteet. Kerätyt pintamaat ja ylijäämäkiviaines levitetään ja muokataan luonnonmukaisuutta tavoitellen varastoalueelle ja louhosluiskiin. Alue voidaan metsittää joko luontaisesti tai istuttamalla.
11. Muulta kuin lupamääräysten määrittämiltä osilta toiminnan on tapahduttava ottamissuunnitelmassa esitetyllä tavalla ja ympäristölupahakemuksen sisältöä noudattaen.
12. Lisäksi töissä on noudatettava Valtioneuvoston asetusta räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta (644/2011) ja Valtioneuvoston asetusta kivenlouhimon, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010 ja 314/2017).
13. Lupamääräysten ja ottamissuunnitelman noudattamisesta riippumatta luvan haltija on vastuussa toiminnasta ulkopuolisille aiheutuvista ennakoimattomista vahingoista.
14. Hakijan tulee vuosittain ilmoittaa otetun maa-aineksen määrä ja laatu ensisijaisesti sähköiseen NOTTO-tietojärjestelmään (MAL 23 §). Ilmoitus edelliseltä vuodelta tulee tehdä tammikuun loppuun mennessä.
15. Ennen ottamista kohteessa on pidettävä hakijan ja kunnan valvontaviranomaisen yhteinen alkutarkastus, jossa ottamissuunnitelma, lupamääräykset, alueen maastoon merkitseminen ja vakuusasiat käydään läpi. Ottamistoiminnan loputtua ja vakuuden voimassaoloaikana on pidettävä loppukatselmus, jossa todetaan alueen jälkihoidon ja maisemoinnin riittävyys. Alku- ja loppukatselmuksen kutsuu koolle luvan haltija. Tarvittaessa luvanhaltija tai valvontaviranomainen voi kutsua koolle ottamistoiminnan aikana muitakin katselmuksia toimintatapojen ja lupamääräysten tarkentamiseksi.
16. Toiminnanharjoittajan on nimettävä henkilö, joka vastaa toiminnan asianmukaisesta suunnittelusta, tarkkailusta, kirjanpidosta sekä ympäristöhaittojen torjunnasta. Vastuuhenkilön yhteystiedot on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja nämä yhteystiedot on pidettävä ajantasaisina.
17. Lupamääräysten noudattamisen vakuudeksi luvan saajan on toimitettava alkutarkastukseen mennessä 9 450 € vakuus luvan ja sen ehtojen noudattamisen turvaamiseksi. Vakuuden on oltava voimassa vähintään yksi

vuosi lupa-ajan päättymisen jälkeen. Vakuus palautetaan, kun alue on saatettu lupamääräysten mukaiseen kuntoon ja tämä on todettu loppukatselmuksessa.

18. Jos lupaan perustuva oikeus maa-ainesten ottamiseen siirretään toiselle, on siirrosta viipymättä ilmoitettava lupaviranomaiselle. Luvan aikaisempi haltija vastaa kaikista lupaan liittyvistä velvoitteista, kunnes hänen tilalleen on hakemuksesta hyväksytty toinen.

19. Tämä lupa koskee vain kiviaineksen louhintaa ja murskausta sekä maa-ainesten ottamista. Ottamisalueelle rakennettavien kulkuyhteyksien osalta tulee noudattaa niitä koskevia lakeja ja tehdä tarvittavat ilmoitukset.

RATKAISUN PERUSTELUT

Maa-aineslain (555/1981) mukaan lupa maa-ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen ole ristiriidassa MAL 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus. Ottamisalue ei sijaitse luokitetulla pohjavesialueella, eikä sen läheisyydessä, joten toiminnasta ei aiheudu pohjaveden laadun tai antoisuuden vaarantumista.

Ottamisalueella ei ole merkittäviä kauneusarvoja tai erikoisia luonnonesiintymiä eikä maa-ainesten otto turmele kaunista maisemakuvaa tai aiheuta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa (MAL 3 §). Kanniston alueelle on tuulivoimapuistojen hankesuunnittelun yhteydessä tehty luontoselvitys, jonka on laatinut FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy (FCG 2019). Suunniteltu ottamisalue kuuluu inventoituun alueeseen ja sijaitsee sen eteläosassa. Luontoselvityksessä suunnitellulta ottamisalueelta ei löydetty arvokkaita luontokohteita tai luontotyyppikokonaisuuksia. Suunniteltua ottamisaluetta ei ole määritetty linnustollisesti arvokkaaksi kohteeksi tai merkittäväksi lepakoiden lisääntymisalueeksi (FCG 2019). Alueella ei myöskään ole havaittu liito-oravia tai viitasammakkoa.

Halsualla ei ole valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Suunnitellulla ottamisalueella ei sijaitse maakunnassa tehtyjen inventointien mukaan valtakunnallisesti arvokkaita kivikoita (Räisänen ym. 2018) eikä kallioita (Husa ym. 1996).

Ottamisalue on haja-asutusaluetta, jolla ei ole asemakaavaa. Alueella on voimassa yleiskaava ja alue on kaavassa varattu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Kaavan mukaan alueelle voidaan sijoittaa myös haja-asutusluonteista asuin-, elinkeino-, palvelu-, virkistys- yms. rakentamista sekä niiden tarvitsemia rakennuksia, rakenteita, verkostoja, yhteysväyliä ym. Kaavamerkintä ei estä maa-ainesten ottoa.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaisesti luvassa on annettava määräykset mm. päästöjen rajoittamisesta, jätteiden syntymisen vähentämisestä ja haittojen vähentämisestä. YSL:n 58 §:n mukaan luvassa on annettava lisäksi tarpeelliset määräykset jätteistä ja jätehuollosta jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamiseksi. YSL:n 62 §:n mukaisesti tulee myös antaa tarpeelliset määräykset toiminnan ja päästöjen tarkkailusta. Luvassa on annettu määräykset jätehuollon järjestämisestä sekä pintavesipäästöjen ehkäisemisestä. Suuri etäisyys lähimpiin häiriintyviin kohteisiin huomioiden toiminnan ei ole katsottu tarvitsevan melu- ja pölytarkkailua (Vna 800/2010 § 13).

Kun toiminnassa noudatetaan lupahakemuksissa, ottamissuunnitelmassa, lupamääräyksissä sekä näissä mainituissa valtioneuvoston asetuksissa esitettyjä suojaustoimia, ei ottamistoiminta rakennus- ja ympäristölautakunnan näkemyksen mukaan aiheuta vaaraa ympäristölle tai luonnolle.

Maa-aineslain mukaan lupaviranomainen voi asettaa maisemointi- ja lupamääräysten noudattamiseksi vakuuden. Halsuan maa-aineslupaviranomainen tasapuolisen kohtelun vuoksi vaatii vakuutta kaikkiin maa-aineslupiin. Vakuuden taso on louhinnassa 3 000 €/ha sekä 0,01 €/k-m³, mistä tässä tapauksessa tulee lupamääräyksissä vaadittu 9 450 €. Vakuutta voidaan maisemoinnin etenemisen mukaisesti tai muusta erityisestä syystä hakemuksesta alentaa. Luvanhaltija/maanomistaja on kuitenkin vakuuden riittävydestä huolimatta vastuussa mm. maisemoinnin loppuunsaattamisesta.

Lausuntojen ja mielipiteiden huomioon ottaminen

ELY-keskuksen lausunto ja sen liitteenä olevat yleisohjeet on otettu huomioon lupamääräyksissä 1-2, 4, 6, 9-10, 12, 14-15 ja 19.

Metsälain tarkoittamien erityisen tärkeitä elinympäristöjä eli ns. metsälakikohteita ei ole suunnitellulla ottamisalueella. Lähin metsälakikohde on noin 700 metrin etäisyydellä itään. Kuivatusvesien pintavalutuskenttä suuntautuu metsälakikohteista poispäin. Rakennus- ja ympäristölautakunnan näkemyksen mukaan ottamistoiminta ei vaikuta metsälakikohteisiin.

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUPAMÄÄRÄYSTEN TARKASTAMINEN

Lupa myönnetään 10 vuoden määräajaksi. Lupa-ajan laskenta alkaa ympäristölupaviranomaisen päätöspäivämäärästä. Jos toiminta muuttuu oleellisesti suhteessa ympäristöriskeihin, on toiminnalle haettava uusi ympäristölupa.

LUPAA ANKARAMMAN ASETUKSEN NOUDATTAMINEN

Jos asetuksella annetaan tämän luvan määräyksiä ankarampia tai niistä

poikkeavia säännöksiä, on asetusta luvan estämättä noudatettava.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Maa-aineslupahakemuksen tarkastusmaksu on 4 400,00 € ja ympäristölupahakemuksen tarkastusmaksu on 715 €. Käsittelymaksu on siten yhteensä 5 115,00 €. Maksut perustuvat Halsuan kunnanvaltuuston 28.8.2020 hyväksymään ympäristönsuojeluviranomaisen taksaan.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 2, 5-12, 14-17, 19-20, 22, 27, 34, 39, 42-44, 47a-49, 52-53, 58-62, 66, 70, 83-85, 87, 96, 111-114, 123, 167-168, 170, 190-191, 205 §

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 2-4, 6, 11-15, 18 §

Maa-aineslaki (555/1981) 1, 1a, 3-7, 10-16, 19-20, 23, 23a, 23b §

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005) 1-4, 6-9 §

Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä (190/2013) 1-4, 6-8, 12-13, 16 §

Laki eräistä naapuruuksuhteista (26/1920)

Valtioneuvoston asetus kivenlouhimon, muun kivenlouhinnan ja

kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010)

Halsuan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksa (Kunnanvaltuusto 28.8.2020 § 24)

KIRJALLISUUS

Halsuan Tuulivoimapuiston luontoselvitys, FCG 2019

Husa J., Heikkinen R. & Kontula T. 1996. Vaasan läänin luonnon? ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet. Suomen ympäristökeskus, luonto? ja maankäyttöyksikkö

Räisänen J., Teeriaho J., Kanaoja T. ja Rönty H. 2018. Valtakunnallisesti arvokkaat kivikot - osa 1. Suomen Ympäristö 2 / 2018. Ympäristöministeriö, Helsinki

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (https://www.ymparisto.fi/fi-fi/luonto/maisemat/arvokkaat_maisemaalueet) viitattu 15.3.2021

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Rakennus- ja ympäristölautakunta tiedottaa tästä päätöksestä siten kuin ympäristönsuojelulain 85 §:ssä on säädetty.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ja päätöksestä perittyyn maksuun saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Esitys

Vs. ympäristösihteeri esittää, että rakennus- ja ympäristölautakunta myöntää Stenger & Ibsen Construction Finland Oy:lle maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan maa-ainesten ottamiseen tilalla Lisä-Saarela 74-402-52-0 hakemuksen edellä luetelluin lupamääräyksin.

Päätös Myönnettiin ympäristö- ja maa-aineslupa esityksen mukaisesti.

Liitteet Valitusosoitus
1759 Maa-ainesten ottosuunnitelma
1759.2 Suunnitelmakartta
A 1759 Maa-aineslupa ja ympäristölupahakemus
1759.1 Yleiskartta
1759.3 Nykytilannekartta
1759.4 Lopputilannekartta
1759.21 Pituusleikkaus
1759.22 Pituusleikkaus
B 1759 Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

	OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS
Oikaisuvaatimus-oikeus	Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on toimitettava Halsuan kunnanvirastoon määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksen tiedokseen seitsemän päivän kuluttua, ellei muuta näytetä, kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaatitodistukseen merkittynä aikana (Hallintolaki 59 ja 60 §). Käytettäessä tavanomaista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä (laki sähköisestä asioinnista viranomaisen toiminnassa 19 §) Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on pantu nähtäville yleiseen tietoverkkoon kunnan kotisivuille. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava: - päätös, johon haetaan oikaisua - miten päätöstä halutaan oikaistavaksi - millä perusteella oikaisua vaaditaan. Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.
Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään	Halsuan rakennus- ja ympäristölautakunta. Kauppiementie 5, 69510 Halsua
Oikaisuvaatimus, pykälät	
Muutoksenhakukiellot / kieltojen perusteet	Seuraavista päätöksistä ei kuntalain 136 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua ja täytäntöönpanoa. Pykälät: 35,36,37,40
Pöytäkirjan	Pvm 22.12.2025

nähtäväksi asettaminen	
Valitus, valitusaika ja päätöksestä tiedoksisaaminen	Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen. Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Hallintovalituksen voi tehdä asianosainen, lakisääteinen erityinen yhdistys sekä valvova viranomainen. Asianosainen on se, johon päätös on kohdistettu, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Valitusoikeus on sillä, jolle päätöksellä on nimenomaisesti asetettu velvoite, rajoitus tai kielto. Valittaa voi myös se, jonka etu tai oikeus on eväty kokonaan tai osittain. Hallintovalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitus rakennus- ja ympäristölupien osalta voidaan tehdä hallintovalituksen mukaisin edellytyksin. Muista päätöksistä poiketen käytettäessä julkipanomenettelyä päätökset tulevat voimaan julkipanopäivän jälkeen ja niiden valitusajan laskennassa tiedoksisaantipäivänä pidetään päätöksen antamispäivää. Lautakunnan päätöksen liitteenä on erillinen lupapäätös määräaikaioineen ja valitusosoituksineen. Valitusaika näiden osalta on 30 päivää päätöksen antopäivästä. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä. <i>Asianosaisen</i> katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä (laki sähköisestä asioinnista viranomaisen toiminnassa 19 §). <i>Kunnan jäsenen</i> katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusajaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto, arkipyhäpäivä tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.
Valitusviranomai nen, valitusajat ja	Valitusviranomainen: Vaasan hallinto-oikeus

valituksen jättöajat	Käyntiosoite: Korsholmanpuistikko 43, Vaasa, 4. krs Postiosoite: PL 204, 65101 Vaasa Puhelin: Kirjaamo 0295 642 780 Puhelinvaihde: 0295 642 611 Faksi: 0295 642 760 Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi Aukioloaika: 8.00-16.15 Kunnallisvalitus: Valitusaika: 30 päivää Pykälät: Viimeinen valituspäivä: Hallintovalitus: Valitusaika: 30 päivää Pykälät: Viimeinen valituspäivä: Valitukset julkipanomenettelyn mukaisista päätöksistä: Antopäivä: 22.12.2025 Valitusaika: 30 päivää Pykälät: 38, 39 Viimeinen valituspäivä: 28.1.2026 Muu valitusviranomainen: Valitusaika: Pykälät: Viimeinen valituspäivä: Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet Valitus on jätettävä hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää tai nähtäville asettamispäivää ei lueta määräaikaan. Pöytäkirja pidetään yleisesti nähtävänä kunnanvirastossa sekä sähköisessä muodossa Halsuan kunnan kotisivuilla yllämainittuna nähtäväksi asettamispäivästä alkaen. Asianosaista koskeva päätös katsotaan lähetetyksi asiakirjassa osoitettuna aikana.
-------------------------	--

	Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulutai juhannusaatto, arkipyhäpäivä tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.
Muutoksen- hakukiellot / kiel- tojen perusteet	Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. Pykälät: Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6 §:n mukaan / muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. Pykälät ja valituskieltojen perusteet:
Valituksen muoto ja sisältö sekä toimittaminen valitusviranomais- elle	Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta. Valituksessa on ilmoitettava: 1. päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös); 2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset); 3. vaatimusten perustelut; 4. mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan. Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle. Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat. Valitukseen on liitettävä: 1. valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen; 2. selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys

	valitusajan alkamisen ajankohdasta; 3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Valituksen voi toimittaa myös sähköpostitse. Sähköisen viestin katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on kokonaisuudessaan viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä. Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Valituksen ja liitteiden lähettäminen postitse, sähköisesti tai lähetin välityksellä tapahtuu lähettäjänsä omalla vastuulla. Suljetussa laitoksessa oleva voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty tätä tehtävää laitoksessa hoitamaan tai laitoksen johtajalle ja tämän on toimitettava valitus viipymättä tuomioistuimelle tai viranomaiselle. Oikeudenkäyntimaksu Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädetään.
--	---

